

การบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ :
การศึกษาเฉพาะกรณี

นายปรีดา รุ่งโรจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

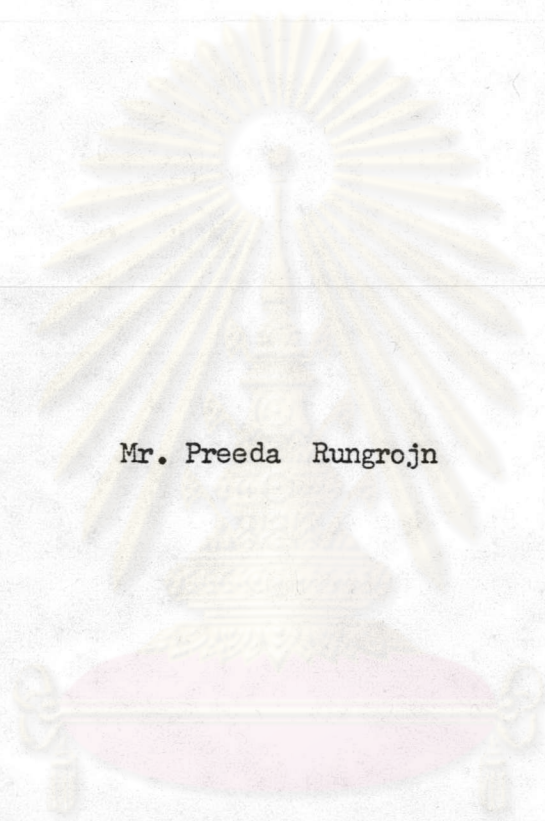
ISBN 974-577-304-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1030938X

016347

THE ADMINISTRATION OF DEMOCRATIC PROMOTION ACTIVITIES OF ELEMENTARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE SAMUT PRAKAN
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION : A CASE STUDY

Mr. Preeda Rungrojn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-304-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ :
การศึกษาเฉพาะกรณี

โดย

นายปรีดา รุ่งโรจน์

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันทิเมฆ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันทิเมฆ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกชัย กี่สุขพันธ์)

ปริศนา รุ่งโรจน์ : การบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ : การศึกษาเฉพาะกรณี (THE
ADMINISTRATION OF DEMOCRATIC PROMOTION ACTIVITIES OF ELEMENTARY
SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE SAMUT PRAKAN
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION : A CASE STUDY) อ.ที่ปรึกษา :
ศส.ดร.อมรชัย ตันติเมธ, 354 หน้า ISBN 974-577-304-2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ (2) เพื่อศึกษาปัญหา
และอุปสรรคการบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัยพบว่า ในการวางแผนโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผน แผนที่จัดทำมากที่สุดคือ
แผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายสนองนโยบายหน่วยงานระดับเหนือ ในการ
จัดทำแผนผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนในด้านโครงสร้างในการบริหาร ส่วนใหญ่
ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการและคณะทำงานจะร่วมกันกำหนดโครงสร้าง ผู้บริหารมีหน้าที่
แต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย หัวหน้าโครงการมีหน้าที่จัดกิจกรรมส่งเสริม
ประชาธิปไตย และคณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย มีหน้าที่ให้คำปรึกษาคณะกรรมการ
นักเรียน ในด้านการดำเนินการ ส่วนใหญ่มีการประชุมแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำงาน โดยมีหัวหน้า
โครงการและคณะกรรมการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรม สำหรับกิจกรรม
ทั้งหมดที่จัดแล้วประสบความสำเร็จมากที่สุดและส่งผลให้เกิดคุณธรรม ด้านการระดมทุน สามัคคีธรรม
และปัญญาธรรม ได้แก่ กิจกรรมอาหารกลางวัน กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่ และกิจกรรม
ปกครองตนเองของนักเรียน ในด้านการประเมินผล ส่วนใหญ่มีการประเมินผลโดยหัวหน้าโครงการและ
คณะทำงานซึ่งใช้วิธีการสังเกตการประเมินผลจะประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ หลังจากนั้นมีการ
นำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจกรรม
ส่งเสริมประชาธิปไตย ส่วนใหญ่มีปัญหาคือบุคลากรมีเวลาจำกัดในการวางแผน ขาดแคลนงบประมาณในการ
ดำเนินการ และขาดการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

PREEDA RUNGROJN : THE ADMINISTRATION OF DEMOCRATIC PROMOTION ACTIVITIES OF ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE SAMUT PRAKAN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION: A CASE STUDY. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. AMORNCHAI TANTIMEDH, Ph.D. 354 PP. ISBN 974-577-304-2

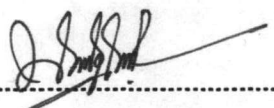

The objective of this study were to investigate the states and problems of the administration of democratic promotion activities of elementary schools under the jurisdiction of the Office of the Samut Prakan Provincial Primary Education.

Research finding were as follows:

With regards to planning it was founded that most schools had prepared plans and most of them were the annual operational plans by which aims and objectives according to the policy of the immediate administrative unit. Also the findings showed that school administrators and school personnel were co-ordinated in planning. Concerning the administrative structure the findings revealed that most of them were composed of school administrator and project's heads and the working group. The administrators appoint the democratic promotion activities organizing committee. The head of the project were responsible for organizing activities and the democratic promotion activities organizing committee were responsible and advisory to student committee. Regarding to the implementation it was founded that most schools informed their objectives through the meeting by which the head of the project and the democratic promotion activities organizing committee were responsible for activity organizing. According to the whole activities operated these were found to be the most successful in promotion moral ethics were school lunch activities, school plants cleaning activities and self-discipline activities. With regards to evaluation the findings revealed that most schools had their activities evaluated by the heads of the projects and working group through observations at the end of operation and the results were used for improvising the incoming activities. Concerning the problems related to the administration of democratic promoting the findings showed that most schools faced with the problems of limited of time in planning insufficient amount of budget in operation, and lack of regularly follow-up and evaluation.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้นำสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ทันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่าน
ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เนรยอก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกชัย กิสุพันธ์ อาจารย์
เสาวนีย์ สุขเจริญ อาจารย์ประภาพรรม เส็งวงศ์ อาจารย์จรูญ มุ่งการนา ซึ่ง
ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์สกล รุ่งโรจน์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดเสาชิงนอก
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่อยู่เบื้องหลังคำแนะนำทั้งหมด ผู้บริหาร และ
ครูอาจารย์ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี และประทับใจในการช่วยเหลือและประสาน
งานของอาจารย์อรุณี พรหมสุบรรณ อาจารย์จุไร สุวรรณชาติ อาจารย์ณงค์ เหลืองทอง
อาจารย์รัชช เต็มทอง และอาจารย์ณฤมล โพธิะ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้
บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 2,100 บาท จึงขอ
ขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ ปิตา-มารดา ซึ่งให้การสนับสนุน ให้ความ
ห่วงใยในการศึกษา และผู้ที่ให้กำลังใจส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดเวลาได้แก่
ภรรยา และบุตร นับว่าเป็นส่วนที่ช่วยให้งานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

ปรีดา รุ่งโรจน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
ประโยชน์ของการวิจัย	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย.....	14
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล.....	17
2 แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	19
ความหมายของการบริหาร	19
ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	20
กระบวนการบริหารการศึกษา.....	21
ขอบเขตของการบริหารการศึกษา	25
การบริหารกิจการนักรเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา.....	26
การบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา 28	
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียนประถมศึกษ.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	การวางแผน	32
	โครงสร้าง.....	37
	การดำเนินการ	43
	การประเมินผล	64
	ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข	68
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย.	73
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	82
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	82
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	82
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	89
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	92
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไต่จากการตอบแบบสอบถาม	96
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	202
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร	207
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	231
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	231
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	231
	สรุปผลการวิจัย.....	233
	สรุปผลการวิจัยจากแบบสอบถาม	234
	สรุปผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์	249
	สรุปผลการวิจัยจากการศึกษาเอกสาร.....	252

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
	อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	256
	ขอเสนอแนะจากผลการวิจัย	274
	ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	275
	รายการอ้างอิง	276
	ภาคผนวก	284
	ภาคผนวก ก.	287
	ภาคผนวก ข.	289
	ภาคผนวก ค.	326
	ภาคผนวก ง.	333
	ภาคผนวก จ.	344
	ประวัติผู้เขียน	354

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการสุ่มตัวอย่างครอจาร์ย.....	84
2	แสดงการสุ่มตัวอย่างผู้บริหาร.....	86
3	แสดงจำนวนและตารางละเอียดของแบบสอบถามที่แจกไปแล้วได้รับกลับมา..	91
4	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	96
5	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนในการบริหารกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย.....	99
6	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างในการบริหารกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย.....	105
7	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย.....	116
8	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม การปกครองตนเองของนักเรียน.....	120
9	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมของสมาคม...	124
10	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม อาหารกลางวัน.....	126
11	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม ตรวจสุขภาพ.....	129
12	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม สหกรณ์นักเรียน.....	133
13	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม ทำความสะอาดอาคารสถานที่.....	136
14	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับสิ่งตีพิมพ์.....	140
15	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรมกีฬา.....	144

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์.....	148
17	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม สร้างเสริมวินัยนักเรียน.....	152
18	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย.....	156
19	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม การปกครองตนเองของนักเรียน.....	161
20	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม ห้องสมุด.....	164
21	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม อาหารกลางวัน.....	167
22	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม ตรวจสุขภาพ.....	170
23	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม สหกรณ์นักเรียน.....	173
24	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม ทำความสะอาดอาคารสถานที่.....	176
25	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม เกี่ยวกับสิ่งตีพิมพ์.....	179
26	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรมกีฬา...	182
27	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์.....	185

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรม สร้างเสริมวินัยนักเรียน.....	188
29	แสดงผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการบริหารกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย	191
30	แสดงสถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์	202
31	แสดงปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการบริหารกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย	205
32	แสดงการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการส่งเสริม ประชาธิปไตย	207
33	แสดงการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย	213
34	แสดงการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคู่มือการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน	216
35	แสดงการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน	219
36	แสดงการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสมุดบันทึกการประชุมคณะกรรมการ นักเรียน	222
37	แสดงการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสมุดนิเทศโครงการ	225
38	แสดงการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสมุดเยี่ยม	228
39	แสดงโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม.....	345
40	แสดงจำนวนผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสาร.....	353